

Zelfreflectie-oefening bij ontmoeting & gesprek

Deze zelfreflectievragen stimuleren je om vanuit twee perspectieven te reflecteren over een situatie: vanuit jezelf en vanuit de leerling.

Doorheen deze reflectie sta je stil van waaruit je reageert en welke onbewuste vooroordelen of stereotypen schuilgaan of aan de basis liggen van jouw handelen en deze van de leerling.

Hoe reageer ik & waarom?

Zelfreflectievragen vanuit eigen perspectief:

Wat voel ik?

Welke emoties roept de handeling of het gedrag van die leerling bij me op?

Wat denk ik?

Welke vooroordeel of stereotype gedachte-uitspraak detecteer ik bij mezelf?

Hoe reageer ik? Wat is de drijfveer van mijn handeling?

Wil ik mijn reactie bijsturen? Hoe zou ik dit doen?

Hoe reageert de leerling & waarom?

Zelfreflectievragen vanuit het perspectief van de leerling:

Wat voelt de leerling?

Welke emoties roept datgene wat ik zeg of doe op bij die leerling op?

Wat denkt de leerling?

Welke vooroordeel of stereotype gedachte-uitspraak detecteer ik bij die leerling?

Hoe reageert de leerling?

Wat is de drijfveer van deze reactie? Wil de leerling de reactie bijsturen?

Welk tegenreactie verwacht de leerling van mij?

Voorbeelden:

- Emoties: zich aangevallen, verkeerd begrepen, onheus beoordeeld, gediscrimineerd,... voelen
- Manieren van reageren: in verdediging gaan, verwachten dat er excuses komen, de bal terugkaatsen, aanvallen, zich terugtrekken, apathisch worden, tolereren, negeren, gehoorzamen, advies-opmerking opvolgen, deskundigheid niet in twijfel trekken, ...
- Drijfveren
 - Leerkracht: gezag afdwingen, regels respecteren, vorm van respect, gezag ondermijnd zien, autoriteit verliezen, klasorde bewaken, leerproces in de gaten houden, adviseren, deskundigheid doorgeven...
 - Leerling: rechtvaardig willen behandeld worden, niet willen gevisieerd worden, herkennen van vroegere ervaringen, geen andere verklaring vinden dan migratieachtergrond of naam, racisme invoeren als vergoelijking voor gesteld gedrag, beoordeeld worden op competenties,...

(h)Erkennen van vooroordelen en stereotypen

CHECKLIST met 7 aandachtspunten

Ben ik de leerkracht of begeleider die het verschil maakt? ☒

☐

Ik schat leerlingen met een migratieachtergrond naar waarde.

☐

Ik geef het voordeel van de twijfel.

☐

Ik merk discriminerende situaties op en reageer.

☐

Ik creëer een veilig klasklimaat.

☐

Ik neem signalen serieus.

☐

Ik stimuleer verbinding met en tussen leerlingen.

☐

Ik ben me bewust van mijn machtspositie en privileges.

To do's: positieve acties

Wat ik zelf kan doen

Leerling x aanspreken,
complimentje geven
vandaag!
(ik zie je, ik ken je)

Elke leering aan het
woord laten
-> + tijd geven om te
antwoorden
-> veilige omgeving

Alle leerlingen een
aanmoediging geven
vandaag!

Naam noemen bij
+ gedrag
-> niet enkel bij
- gedrag

Gesprek met de leerling
die me wees op mijn
kwetsende opmerking
-> Openstaan voor kritiek
-> Niet direct in verdediging
-> Vragen stellen

Sterktes
van de ouders
kennen
(beroep-vrije tijd)

Oudercontact over enkel
positieve aspecten
-> communiceren naar
ouders toe + motiveren

Navragen of ik de
namen van de
leerlingen juist
uitspreek/schrijf!

Wat ik kan doen met de leerlingen

Leerlingen een onderwerp vanuit hun eigen ervaringskennis (een sterkte) laten presenteren
bv: taalles i/d thuistaal, info land van herkomst...

Oudercontact samen voorbereiden met leerlingen
-> oplijsten sterktes + werkpunten door de leerlingen zelf
+ hoe werkpunten verbeteren
+ hoe overbrengen naar hun ouders

Thema vooroordelen en stereotypen introduceren in de klas
-> leerlingen hun eigen ervaringen laten benoemen

Affiches met uitspraken van leerlingen over hun ervaringen -> in de leraarskamer

-> Ventileren = OK maar met respect!
-> Pas op: racistische opmerkingen = no way!

Vandaag in de leraarskamer enkel ++++ verhalen, ook over de 'moeilijke' leerlingen

Wat ik kan doen met de collega's

-> Ventileren = OK
maar met respect!
-> Pas op:
racistische opmerkingen
= no way!

Vandaag in de
leraarkamer
enkel ++++ verhalen, ook
over de 'moeilijke'
leerlingen

Komende
teamvergadering:
zitten naast collega X
die ik wat minder goed
ken

Op 6 december:
"vandaag zijn er
geen stoute leerlingen"

SCAN lesinhoud
op zichtbare en
onzichtbare
stereotypen

